

№ 230.

Kalendarzyk tygodniowy:

Sob. św. Barbary P. M.
Niedz. św. Sabby Op.
Pon. św. Mikołaja B.
Wt. św. Ambrożego.
Sr. Niepok Pocz MP.
Czw. św. Waleryj.
Piąt. św. NMP. Loretańs'

Wschód słońca: godz. 7 m. 53
Zachód słońca: godz. 3 m. 48
Dług. dnia: godz. 7 m. 51

Gena prenumeraty:
W ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ - „ 50
Odnośnienie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:
Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie „ 3 „ 70
ZAGRANICĄ:
Miesięcznie „ 1 „ 10

Redakcyja

w Łodzi,

ul. Przejazd № 8.

Nr. telefonu 593.

ROZWIÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany

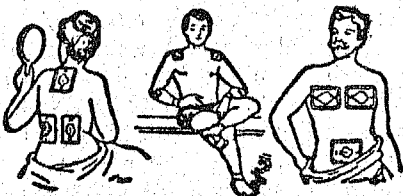
Sobota, dnia 4 grudnia 1909 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Krucza № 23; w Pabianicach u p. Teodora Minko;
w Zgierzu, w aptoce p. Patka; w Tomaszowie u p. Teodora Hilla.

CENA OGŁOSZEN: „Nadesłane“ na 1-szej stronie 50 kop. za wiersz. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1 1/2 kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium Redakcyja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

TYSIĄCE wyleczonych

z reumatyzmu, bólów w boku, pasie, plecach, od chorób piersiowych, kaszlu i wszelkiego rodzaju przeziębień, dzięki najprawdziwsiemu środkowi na takie choroby — plasterowi Benzona firmy Siburi i Johnson. Stale bóle bezwarunkowo usuwa w kilka godzin w tych wypadkach, gdzie inne plastry i podobne środki potrzebują czasu kilka dni, nieraz tygodnia, aby cierpiącemu tylko zmniejszyć ból.

Zastosowany przy pierwszych symptomatach, plaster Benzona od jednego razu, zwykle zupełnie leczy i usuwa to, co w następstwie mogłoby się rozwinąć w poważną chorobę. Kto rzeczywiście chce ochronić swoje zdrowie, powinien zawsze mieć w domu plaster Benzona, który bardzo jest polecany przez więcej niż 5,000 lekarzy. — Żądajcie prawdziwego plastru Benzona firmy „Siburi i Johnson“ i strzeżcie się falsyfikatów. — Sprzedaje się we wszystkich lepszych aptekach i składach aptecznych.

Plaster BENZONA

2419-10

Na rzecz Łódzkiego Żydowskiego Towarz. Dobroczynności odbędzie się w dniach: 4, 5, 6 i 7 grudnia r. b., w SALI KONCERTOWEJ przy ulicy Dzielnej

Wielki BAZAR JUBILEUSZOWY

urozmaicony wielu interesującymi niespodziankami.

Otwarcie Bazaru: w sobotę, dnia 4 grudnia, o godz. 6 wiecz.; w niedzielę 5 grudnia, w poniedziałek 6 grudnia i wtorek 7 grudnia — o godz. 3 po południu.

Bilety wejścia po 50 kop., z 4 kuponami rb. 1.50, uczniowie i dzieci 25 kop.

2658-2

STUDNIE ARTEZYJSKIE wszelkiego rodzaju buduje LEMPICKI I S-ka

Sosnowiec, Piotrk. gub.

2073-d

Przedstawiciele: Nordliczka i Stamirowski, Łódź.

!Tylko sensacje! Spędzić można przyjemnie czas — tylko w przepięknym i eleganckim lokalu

„CORSA“

ulica Konstantynowska
ginach Teatru Wielkiego.

2677-8

20 wspaniałych łóż. — Program kabaretowy składa się z pierwszorzędných zagranicznych sił artystycznych. W każdą sobotę Bal Maskowy. Początek o 9 wiecz. Kuchnia francuska. Ceny przystępne.

Znakomity środek odżywczy

KEFIR K. ZYCKIEGO

poleca 423

aptek W. DANIELECKIEGO
Łódź, Piotrkowska № 130, tel. 12 93

50% oszczędności opalu,
usuwa wilgoć

patent. MULTIPLIKATOR OGRZEWANIA
Dr. W.P. Klobukowski, inż.-chem., Warszawa, Jerozolimska 71.

2043-d-1

W moim składzie fabrycznym sprzedaje detalicznie materiały

NA BLUZKI i SUKNIE

po cenach fabrycznych.

Piotrkowska 83, I. S. Librach, 2663-3

Numer dzisiejszy składa się z 12-stu stron.

Przesilenie w Austrii.

Prezes klubu czesko-agnarnego Franciszek Udrzał zapowiada niesłychaną sensację. Oto klub czeskich agrarystów nosi się z zamiarem zgłoszenia wniosku o zmianę regulaminu Izby posłów. I — co najważniejsze — wniosek ten żądać będzie uniemożliwienia raz na zawsze obstrukcyi! Jak wiadomo, od końca czerwea b. r. do dnia dzisiejszego agraryści czescy stali w ostrej obstrukcyi parlamentarnej. Dr. Głabiński i p. Stapiński pracowali z ogromną wytrwałością nad zmianą ich taktyki. Dzisiaj pp. Praszek i Udrzał nie tylko już godzą się na zaniechanie obstrukcyi, ale chcą usunąć obstrukcyę z parlamentu na wieczne czasy. Co za radykalna zmiana!... Co prawda, p. Udrzał zmierza właściwie do innego celu. Oto pragnie on przez taki wniosek zmusić Niemców do zasadniczego oświadczenia: czy wogóle pochwalają obstrukcyę, czy też ją potępiają. Jeżeli Niemcy oświadczą się przeciw obstrukcyi, to uchwała ta skrepuje ich nawet na wypadek utworzenia się słowiańskiej większości i słowiańskiego rządu. A tymczasem, jak udowodniła era Badeniego, Niemcy nie wyrzekają się obstrukcyi przeciw rządowi. Jeżeli zaś Niemcy wystąpili przeciw wnioskowi Udrzala i tem samem żądali utrzymania dalej możności obstruowania, to wydadzą na siebie wyrok druzgocący. Okaze się

Teatr Polski

Legjoniarna 69.
2309

Jutro po południu „**OBRONA CZĘSTOCHOWY**” dramat historyczny w 8 obraz. Ceny popularne. Początek o godz. 3-ej po poł.

Jutro wieczorem „**Oplekuj się Amelia**” Farsa w 3 akt. (4 od.) Jerzego Feydeau. Początek o 8 m. 15 wiecz.

wtedy, że Niemcy uznają każdą obstrukcję za nieusprawiedliwioną, jeżeli wychodzi ze strony Czechów, a zaś za słuszną, jeżeli robią ją Niemcy. Podwójna, prawdziwie niemiecka sprawiedliwość.

Niemcy zresztą dążą dość wyraźnie do absolutyzmu.

Przywódca chrześ.-socjalny dr. Albert Gessmann mówił na zgromadzeniu w Oberhollabrun (D. Austria) o sporach narodowościowych w Austrii. Dr. Gessmann wypowiedział tam następujące zdanie: „Nadzieja, że na drodze parlamentarnej można osiągnąć ugodę narodową, musi być uważana prawie za utopię. Chyba, że nastąpiłaby zupełna zmiana w stosunkach politycznych w tym kierunku, że powstałyby w parlamencie jednolite grupy narodowe, bez względu na różnice polityczne i społeczne. Atoli taka zmiana jest wykluczona. Musi się przeto przyjąć przekonanie, że uregulowanie kwestyi narodowościowej musi nastąpić tylko na drodze autorytatywnej”.

A więc dr. Gessmann nie dwuznacznie daje do zrozumienia, że ostatnią deską ratunku jest absolutyzm, jeżeli parlament dalej będzie grzązł w bagnie narodowych sporów. Słowa dr. Gessmanna, to wyraz rozpaczy z powodu nieuleczalnej choroby austriackiego parlamentu.

I rzeczywiście nieudolność do pracy ustawodawczej stała się nieomal chroniczną w izbie posłów parlamentu wiedeńskiego. Zaczynają się bowiem pojawiać znów wnioski nagłe, mogące przeszkodzić rozprawom nad budżetem.

Na wtorkowym posiedzeniu pos. Pomaszek, Kunicki i Wityk zgłosili wniosek nagły w sprawie uregulowania kwestyi szkół mniejszości narodowych, z wezwaniem do rządu, aby wniósł odpowiednią ustawę.

Po odczytaniu kilku wniosków zwykłych i interpelacji, prezydent przerwał posiedzenie na 20 minut, celem zapisywania się mówców do dyskusyi nad wnioskami nagłymi.

Po przerwie zabrał głos dla uzasadnienia nagłości wniosku o szkołach mniejszości poseł Dürich, który oświadcza, że wniosek swój z powodu uchwalenia wyboru komisji dla spraw narodowościowych modyfikuje o tyle, że żąda przekazania go do tej komisji. Mówca zaznacza, że jego wniosek niema charakteru obstrukcyjnego.

Wniosek ma istotnie charakter łagodny, ale ilość takich wniosków zbyt wielka może obrady parlamentarnej przeciągać w nieskończoność.

Dlatego też na posiedzeniu wtorkowym komisja parlamentarna Unii Słowiańskiej postanowiła nie cofać wniosków nagłych, ale oświadczyć, aby obrady nad nimi ukonczyły się jaknajprędzej. W takim razie przyszedłoby na porządek przewidywanym budżetowe.

Dzienniki praskie donoszą, że w Unii Słowiańskiej nastąpił rozłam, ponieważ radykałiści czescy i grupa młodoczechów z Moraw pod przewodnictwem Stranskyego z Unii występują.

Włochy a trójprzymierze.

W prasie włoskiej odzywają się coraz częściej głosy przeciw dalszemu pozostawianiu Włoch w trójprzymierzu. Niedawno temu wystąpiły w tej kwestyi „Messagero”, oraz „Italia al Estero”. Obecnie rzymski dziennik „Corriero del Mattino” dowodzi, że jeżeli trójprzymierze zostało zawarte dla utrzymania pokoju, to w takim razie, póki ten byłby daleko lepiej zabezpieczonym, gdyby Włochy wystąpiły, gdyż wtedy zmniejszyłaby się zaczepność Austrii i Niemiec, stojących poza jej plecami.

Dla tego radzą Włochom, aby przeszli do poczwórnej entente, — któraby zmieniła się na przymierze — Francji, Rosji, Anglii i — Włoch, nie dla wywołania ogólnego konfliktu, którego sobie nikt nie życzy, ale jedynie dla ukroczenia zagrażających ambicji, chciwości i awanturności grupy niemiecko-austriackiej, gdyż w takim razie poczwórne przymierze rozporządzałoby na lądzie 38 korpusami wojska przeciw 38 korpusom niemiecko-austriackim, na morzu zaś przewaga przy nowej kombinacji byłaby wprost przynajmniej, gdyż nowe przymierze miałoby 123 pan-

cerniki, 244 krążowniki, 9945 armat, 638 torpedowców i 165 statków podwodnych, przeciwko austro-niemieckim: 44 pancernikom, 64 krążownikom, 2892 armatom, 133 torpedowcom i 5 statkom podwodnym.

Wyliczenia te, w piśmie, mającem stosunki z kołami rządowymi, są bardzo interesujące, chociaż cel ich więcej prawdopodobnie zgadza się z uczuciami ogółu, niż z rachubami dyplomacyi włoskiej.

Z ruchu kobiecego.

Kodeks Hubera.

Dowód wielkiego uspołecznienia daje nam Szwajcarya, tam bowiem przez powszechne głosowanie (tak zwane referendum), większością 204,000 głosów — 10,100 postanowiono, że jeśli ułoży się kodeks stojący na wysokości zadania—kodeks ów przyjmą za obowiązujący wszystkie kantony rządzące się dotąd kodeksami poszczególnymi.

I stało się, że kodeks taki opracował profesor berneńskiego uniwersytetu, Eugeniusz Huber.

Wielka rada związkowa przyjęła kodeks Hubera jednomyślnie, chociaż dopiero od 1 stycznia 1912 roku ma on wejść w życie, gdyż muszą się tymczasem zamknąć rachunki «porządku starego».

Wbrew zasadom kodeksu Napoleona — nowy kodeks Hubera nakazuje — aby prawo i sądy stały w obronie dzieci nieślubnych, tak małoletnich jak i dorosłych, gwarantując im majątkową pozycję ojca i matki i czyniąc tych spadkobierców nieślubnych — odpowiedzialnymi majątkowo za ojca.

Artykuł zaś 32 kodeksu opiewa:

„Jeżeli matka otrzymała od uwodziciela przyrzeczenie ślubu, lub gdy związek małżeński był skutkiem występku ze strony mężczyzny (uwiedzenie, gwałt, oszustwo co do osoby) sędzia ma prawo ogłosić pozwanego ojcem, z przyznaniem dziecku wszystkich praw stanu, więc jak samego nazwiska ojca, pozycji majątkowej tegoż, tak i wszelkich innych praw sukcesyjnych”.

Cała tendencja odnośnych praw kodeksu Hubera broni praw kobiety.

„Gdy mąż choćby tylko lekceważył swoje rodzinne obowiązki, lub gdy postępowaniem swoim naraża interesy, stan majątkowy żony na stratę, żona ma już prawo do opieki sądu, a ten znów stanie się dla lekkoducha męża — sumieniem. Sąd wyda żonie egzekutywę, na mocy której żona odbierać będzie daną część wszystkich należności mężowskich, jak: zarobku, pensji, dochodów i to we wszystkich formach, niezależnie od pozycji i sytuacji majątkowej pary małżeńskiej.

Prawo spadkowe głosi: Prawa wdowy nie regulują się żadną stałą normą, ale stopniem pokrewieństwa głównych spadkobierców ze spadkodawcą. I tak, jeżeli spadek dziedziczą zastępnicy w prostej linii (dzieci, wnuki) to wdowa lub wdowiec (na równi) otrzyma — stosownie do swej woli, bądź $\frac{1}{2}$ spadku na własność, bądź $\frac{1}{2}$ w dożywocie. Lecz już przy dziedziczeniu drugiego stopnia krewnych, wdowa otrzymuje $\frac{1}{4}$ na własność i $\frac{3}{4}$ w dożywocie. I rośnie ta proporcja, aż przy danym odległym stopniu, wdowa otrzymuje całkowity spadek na własność.

Zasadniczo zaś — 3-ci stopień pokrewieństwa — wyczerpuje już prawo dziedziczenia w braku 3-ej linii i wtedy już spadek przechodzi na rzecz państwa.

„Takie ma prawa naród — na jakie zasłużył”.

Strejk na przedstawieniu galowem.

Obywatel Pataud jest, jak wiadomo, „królem elektrycznym”, panem światła i ciemności w Paryżu. Swoje „królestwo” obywatel Pataud opiera wszakże nie na miliardach lub milionach, jak „królowie” amerykańscy, lecz na swoich wpływach w socjalistyczno-anarchistycznej „Generalnej konfederacji pracy.”

Na jedno skinienie obywatela Pataud wszyscy robotnicy, zatrudnieni w paryskiej elektrowni miejskiej, opuszczają pracę — i Paryż, ku niesłychanej radości apaszków, tonie w ciemnościach.

Obywatel Pataud urządzał już kilkakrotnie takie przedstawienia z różnym skutkiem, t. j. strejk udawał się, lub zawodził.

Od dłuższego czasu Pataud przestał być głośnym i dopiero teraz wyplatał nowego figla. Dnia 30 z. m. wieczorem, na przedstawieniu „Fausta” Wielkiej Opery w Paryżu obsługa elektryczna teatru odmówiła po pierwszym akcie posłuszeństwa, żądając podwyższenia pensji i otrzymała je niezwłocznie. Z pobliskiej kawiarni wezwano obywatela Patauda, który przyszedł z gotowem do podpisania kontraktami. Dyrektor opery podpisał je niezwłocznie i obsługa elektryczna powróciła do pracy.

Taka niezwykła skłonność do ustępstw tłoczy się tą okolicznością, że przedstawienie było galowe, w loży prezydenta siedział król portugalski Manuel, jak wiadomo, przebywający obecnie w Paryżu.

I dlatego obywatelowi Pataud udał się nowy figiel.

POMYSŁOWOŚĆ.

Na ostatniej stronicy „Dziennika Petersburskiego” zwróciły naszą uwagę trzy ogłoszenia. „Nadzwyczajny wypadek Darmo” — „Korzystne dla wszystkich! Rzadka okazja”.

Rzeczywiście prawie darmo, ofiarowuje Tow. „Ślawa” № 65 (adres: Łódź fabryka) dwa zimowe kostiumy „szewiot angielski i damski kort „Morderne” ogółem 12 i pół arszyna za 8 rubli.

I. Kapelusze (Łódź 1-sza) jest jeszcze wspólniejszy, za 7 r. wysyła 4 pary bucików. Fabrykant I. Domaszewicki (Łódź 352 D. P.) za 6 rubli 75 kop. obdarza nabywcę kortem angielskim wełnianym 2 arszyny szerokim, a 4 i pół arszyna długości, oraz 8 arszynów kortu Panama. Wysyłający ponosi koszty przesyłki i opakowania, jest tak uprzejmy, że w razie gdyby nadesłany towar, rozumie się za zaliczeniem pocztowym, nie podobał się nabywcy, firma zamienia go na inny.

Czytając tak szumne ogłoszenia, poszukujemy na bruku łódzkim firm wskazanych, lecz niestety, nigdzie się o nich nie dowiedzieć nie można, w Łodzi one nie egzystują. Niema ani Towarzystwa „Ślawa”, niema firmy I. Kapelusze, ani fabrykanta I. Domaszewickiego.

Ogłoszenia podają goszefciarze łódzcy, znając łatwowność ludzka, odbierają nadesłane listy i pod wskazanymi adresami wysyłają ostatnią tandetę. Wzajemnie zaś otrzymują z zaliczeń pocztowych sumy znacznie przewyższające wartość towaru. Po pewnym czasie, kiedy nabiera się sporo listów z reklamacjami, goszefciarze zmieniają firmy i pod nowymi adresami nabierają naiwnych.

(h)

KRONIKA.

(a) Grunta majorackie. Parę miesięcy temu donosiliśmy, że fabrykant łódzki, p. Karol Eisert, kupuje 176 włók z majoratu członka Rady państwa Meller-Zakomelskiego za 600,000 rb. Obie strony zgodziły się na tę transakcję, a jednak nie doszła ona do skutku. Otrzymujemy wiadomość, że p. Eisert zrzekł się kupna, ponieważ rząd jakoby nie życzy sobie, aby grunta majorackie przeszły w ręce niemieckie. Motyw ten byłby wielce znamienitym, gdyby się okazało, że jest rzeczywistym.

(x) Wyjaśnienie prawne. „N. Łódzki Ztg.”, zajęta obecnie wystawami okiennymi, na które ogłosiła konkurs, podniosła kwestyę aktualną w każdym czasie, a zwłaszcza w porze sprawunków przedświątecznych.

Oto państwo X., idąc ulicą, zatrzymują się przed sklepem z kapelusami damskimi. Za szybą lustrzaną nęci oczy śliczny kapelusz damski, na którym jest wystawiona cena 40 rubli.

— Muszę kupić sobie ten kapelusz—powiada pani X.

Mąż nie oponuje. Wchodzą do sklepu. Wypowiadają żądanie.

Kupiec wydobywa z szafy kapelusze podobne do wystawionego w oknie, które wszakże bynajmniej nie zadowolniają klientki.

— Ja proszę o kapelusz z okna—mówi z naciśnięciem pani X.

— Tamtego nie mogę sprzedać—odpowiada kupiec.

— Dlaczego?

— Bo, popierwsze, jest to model oryginalny paryski, wystawiony jako wabik, a powtóre, zrujnowałbym sobie wystawę, co naraziłoby mnie na stratę.

„N. Lodz. Ztg.“ twierdzi, że prawnie kupiec ma słuszość.

Prawnie—może. Na wystawach sklepowych, zarówno jak i na wielkich wystawach krajowych czy międzynarodowych, figurują okazy doborowe, przytem artystycznie przyozdobione i wieczorami artystycznie oświetlone.

Ale publiczność powinna sobie zapisać w pamięci, że przedmioty na wystawie sklepowej, a przedmioty w sklepie—to niezupełnie jedno i to samo. Różnice między niemi zachodzić mogą takie, jak między „modelem paryskim oryginalnym“, a jego naśladownictwami.

(—) **Nowi biskupi.** „Goniec Wileński“ dowiadyuje się ze źródła wiarogodnego, iż potwierdza się wiadomość o mianowaniu na metropolię mohylowską księdza prałata Kluczynskiego. Natomiast na stolice biskupią w Żytomierzu mianowany zostanie nie ks. kan. Łosiński, lecz ksiądz Longin Żarnowiecki, rektor akademii duchownej w Petersburgu. Ks. kanonik Łosiński mianowany zostanie na stolice biskupią do Kielec, zamiast ks. Kakowskiego, rektora seminarium warszawskiego. Inne kandydatury pozostają bez zmian.

(h) **Uroczystość św. Barbary.** Dziś z powodu przypadających uroczystości św. Barbary patronki górników, hutników, odlewników i kolejarzy, o godzinie 10 rano w kościele św. Krzyża ks. Pogorzelski w asystencji księży Jakubisiaka i Knapskiego odprawił Mszę świętą na intencję stowarzyszenia odlewników, a następnie w podniosłych słowach zachęcał liczną zebranych do dalszej pracy owocnej.

W dniu dzisiejszym wszystkie odlewnie są nieczynne w całym mieście. Jutro o godzinie 12 i pół po południu w kościele św. Krzyża na intencję pracowników kolei fabryczno-lódzkiej odprawioną będzie Msza święta.

(x) **Bawełna.** Donosiliśmy o przedsięwzięciu wielkich robót irygacyjnych w należącem do Rosyi Ferganie, celem rozszerzenia plantacji bawełny, oraz powiększenia znacznego ich wydajności. Obecnie nadchodzi wiadomość, że w Moskwie tworzy się wielka olejarnia, w której tłoczyć się będzie olej z nasion bawełnianych, nadający się do różnych użytków, między innymi do fabrykowania mydła.

Obie te okoliczności wpłynąć powinny w przyszłości na obniżenie cen bawełny.

(x) **Podatek od bawełny.** W dniu 30 listopada (n. st.) odbyła się narada w przedmiocie opodatkowania bawełny, wyprodukowanej w granicach Cesarstwa. W naradzie uczestniczyli przedstawiciele różnych ministeriów oraz przedstawiciele przemysłu i handlu.

Według projektu, wypracowanego przez departament rolnictwa, podatek ma służyć: a) na nawodnienie nowych obszarów, zdalnych pod uprawę bawełny w Srodkowej Azji oraz w kraju Zakaukaskim; b) na polepszenie warunków produkcji bawełny za pomocą różnych środków, mających znaczenie kulturalne i ekonomiczne. Podatek ma wynosić 50 kop. od puda.

Uznano, że podatek w tej wysokości nie będzie dla producentów uciążliwy, ale że pożądanym byłoby określenie bliższego sposobu użycia pozyskanych stąd funduszy, i że przy władzach miejscowych, mających zawiadywać temi funduszami, powinny być utworzone komitety z udziałem rolników, przemysłowców i kupców, mających w obradach głos decydujący.

(a) **Ze Stowarzyszenia pracowników przemysłowo-handlowych.** W ubiegły czwartek zapowiedziano zebranie lódzkiej podkomisyi w sprawie zjazdu w Warszawie w lutym r. p. przedstawicieli stowarzyszeń handlowo-przemysłowych Królestwa Polskiego. Z powodu przybycia niedostatecznej liczby członków zebranie nie doszło do skutku. O terminie następnego zebrania zawiadomi lódzka podkomisyja.

(—) **Podatek od nieruchomości.** Na porządku dziennym Dumy znajduje się referat komisji finansowej o podatku od nieruchomości w miastach i osadach Królestwa Polskiego.

(a) **Wystawa antialkoholizna.** Wczorajsze posiedzenie komitetu wystawy antialkoholiznej, poświęcone było załatwieniu spraw pilnych, związanych z przededniem otwarcia wystawy. Zorganizowano cały sztab instruktorów, którzy udzielać będą zwiedzającej publiczności szczegółowych informacji i objaśnień. Uchwalono, aby dla wychowawców szkół elementarnych i ochron ustanowić cenę wejścia 5 kop.; zaprowadzone będą książeczki po 20 biletów wejścia w każdej. Wielu fabrykantów wyraziło zgodę na przyjęcie biletów wejściowych dla robotników. Uchwalono przesłać im odpowiednią liczbę biletów.

Jako środek, mogący masy ludu roboczego pociągnąć na wystawę, uznano za pożądane, aby duchowni z kazalniami zachęcali zgromadzony lud do jej zwiedzania. Rozesłano też znaczną liczbę afiszów do różnych fabryk.

Dla udekorowania sal wystawy, firmy «Salwa» i «Heinzel i Kunitzer» nadziały mnóstwo zieleni.

Uroczyste otwarcie wystawy nastąpi o godz. 6 po południu.

Członkowie komitetu i instruktorowie dla oznaki nosić będą u kłapy surduta niebieskie kokardki z białymi obwódkami.

(h) **Wystawa drobiu.** Dziś o godz. 1-ej po południu w Helenowie została otwarta wystawa drobiu, urządzona staraniem lódzkiego oddziału Towarzystwa rosyjskiego wiejsko-gospodarczej hodowli drobiu. Wystawa ma na celu wykazanie stanu hodowli drobiu rozplodowego, proces tuczenia go i handel drobiem wogóle. Prócz tego wystawa służy za miejsce przetargu sztuk rozplodowych.

Wystawa dzieli się na grupy: Ptactwo żywe domowe i oswojone, gołębie, króliki, kozy, dział obejmujący tuczenie, jaja, ptactwo śpiewające, podręczniki w dziedzinie hodowli drobiu, królików i kóz, kolekcye, środki pomocnicze, rozmaite przyrządy w dziedzinie hodowli drobiu i królików, wyroby z puchu i piór.

Zakres wystawy obszerny, pokazów wiele ładnych.

(x) **Z T. K. O.** Przypominamy, że jutro i w środę, d. 8 b. m., w lokalu T. K. O., przy ulicy Zawadzkiej № 17, o godz. 4-ej po południu, znana pisarka i działaczka na polu pedagogicznym p. R. Horowiczowa podzieli się ze słuchaczami wrażeniami z podróży do Norwegii i na Spiczberg. Odczyty będą ilustrowane obrazami nikiącami.

(x) **Ze Zgromadzenia czeladzi szwewskich.** Dnia 5 b. m. w gospodzie czeladzi szwewskich przy ul. Południowej № 6, o godz. 2-ej po poł. odbędzie się posiedzenie miesięczne, na którym pożądana jest jaknajwiększa liczba obecnych.

(x) **Zgromadzenia czeladzi rzeźniczych** odbędzie się jutro t. j. dnia 5 b. m. na gospodzie przy ulicy Juliusza № 13, początek o godzinie 4 po południu.

Ze względu na ważność spraw bieżących pożądanym jest jaknajliczniejszy udział członków.

(x) **Z „Liry“.** Zarząd Towarzystwa „Lira“, chcąc dać możność swym członkom i ich rodzinom bliższego poznania się między sobą i rozbudzenia ducha przyjacielskiego, postanowił: niezależnie od urządzanych wieczornie muzycznych, urządzać co dwa tygodnie zebrania towarzyskie. A jako jedyne Towarzystwo rzemieślniczo-spiewacze w Łodzi, powinno być wspierane przez wszystkie bez wyjątku warstwy rzemieślnicze,

KRONIKA TYGODNIOWA.

Praca społeczna.—Brak ludzi.—Chleb dla swoich.—Sezon przedświąteczny.

Praca społeczna wre u nas obecnie na całej linii. Zbudzeni z letargu wzięliśmy się do niej z jakąś gorączkową zaciekleścią.

Mnóstwo stowarzyszeń, już zawiązanych, pracuje usilnie na różnych polach pracy społecznej, a wciąż nowe tworzą się projekty, nowe zawiązują zrzeszenia.

I nie dziw. Idzie tu bowiem o cel wielki, o odrodzenie narodu pod względem oświatowym i ekonomicznym, o zapewnienie mu podstaw dalszego racjonalnego rozwoju na tle rodzinnej kultury.

Boć przecież nie jesteśmy jacy-tacy. Tysiącletnie dzieje nasze pouczają nas, że w zapasach kulturalnych szliśmy razem z innymi, szczęśliwsiymi od nas narodami, żeśmy je wyprzedzali niekiedy; ba, nawet w dniach niedoli nie opuszczaliśmy rąk bezradnie, dążąc, jak było można, za rydwanem postępu, byle jeno zbytecznie nie pozostać w tyle, nie dać się zepchnąć na szary koniec w pochodzie ludzkości.

Tylko z tą kulturą u nas, a zwłaszcza w Łodzi, jakoś niewyraźnie.

Jeden ze znanych w grodzie bawełnianym i być może najruchliwszych prelegentów, w odczytanie swoim na temat „Czy jesteśmy narodem kul-

turalnym?“ dowiódł jak na dłoni, że odpowiedź twierdząca na to pytanie sprawia mu nie mało kłopotu, bo co innego przecież cywilizacya, a co innego kultura.

Gdzie, jak gdzie, ale w Łodzi różnica ta występuje najjaskrawiej.

Dosć znaleźć się w teatrze, na koncercie lub odczytanie, by objaw najzupełniejszego braku kultury towarzyskiej łodzian, nawet stanowiących czoło inteligencji miejskiej, jaskrawo uderzył nas w oczy. Spóźniającego się—całe legiony. Nikt z nich przecież nie poczuwa się do obowiązku zachowania spokoju, nikt nie chce poczekać przy drzwiach, aż nastąpi przerwa i bez czynienia przykrości tym, którzy o czasie przybyli, będzie można ulokować się na swoim miejscu, powitać ze znajomymi. Wszystko to załatwia się odrazu, w sposób hałaśliwy, częstokroć nawet brutalny.

Na posiedzeniach i zebraniach w stowarzyszeniach, spóźniający się, bez względu, że nie byli przy referowaniu sprawy i weszli do sali już w czasie obrad nad nią, zabierają głos, powodując zamieszanie w obradach, stratę czasu, bo bardzo często tłumaczyć im trzeba, o co idzie właściwie w danej chwili.

Na ulicach nikt nie uważa, aby nie potracąc przechodniów, nie tamować im drogi, natomiast każdy zachowuje się tak, jak gdyby ulica dla niego wyłącznie była przeznaczona.

To też co krok napotykaśz gromadki osób, zajmujących całą szerokość chodnika i gawędzących w najlepsze, bez względu, że, aby usunąć sobie z drogi tę przeszkodę, lokciami rozpychać

się musisz, lub zejść z chodnika na błotnistą ulicę.

Nie zliczyłbym wprost wszystkich objawów, dowodzących, jak dalece publiczność lódzka nie ma jeszcze prawa do nazwy ludzi kulturalnych.

Jednym też z najważniejszych zadań rozbudzonego ruchu w dziedzinie pracy społecznej, jest podniesienie poziomu kulturalnego wśród łodzian. Pracuje nad tem kilka stowarzyszeń kulturalno-artystycznych, w nadziei, że skoro w duszach szerszych mas zbudzi się poczucie piękna, to tem samem i poziom kultury towarzysko-społecznej podniesie się znacznie, bo kto piękno kocha i odczuwa, ten wszystkim, co brudne i szpetne, brzydzić się musi.

Lecz nietylko o piękne formy towarzyskie, o powierzchowną politurę kultury nam idzie.

Potrzeba nam i to tak bardzo potrzeba ludzi trzeźwych i światłych, ludzi dzielnych i energicznych. Nad tem znów pracują towarzystwa oświatowe i sportowe.

Wreszcie o chleb dla swoich zabiegać gorliwie musimy, bo jeno dobrobyt dopomaga do podniesienia kultury. Nędza zaś niszczy ją nieraz do szczętnie.

To znów jest zadaniem towarzystw zawodowych, ekonomicznych, handlowych i im podobnych.

I takich towarzystw mamy już sporo, a wciąż nowe powstają.

Zdawac się zatem może powierzchownemu obserwatorowi zjawisk społecznych, iż jesteśmy na jaknajlepszej drodze nomyślnego rozwoju i

W obradach uczestniczyć będą przedstawiciele władz różnych, a także kilku lekarzy higienistów.

Ostatnia poczta.

— „Deutsches Volksblatt“ występuje z gwałtownym artykułem przeciw porozumieniu czesko-niemieckiemu, o które zabiega Koło polskie. Dziennik wywodzi, że poza tą akcją kryje się intryga konserwatystów polskich, którzy wspólnie z Kramarzem i warszawskimi (!) polakami chcą postawić na czele Koła posła Kozłowskięgo, aby następnie zsolidaryzować Koło z Unią słowiańską i zepchnąć Niemców raz na zawsze do roli mniejszości.

— Na posiedzeniu izby deputowanych prezydent ministrów, Giolitti, zażądał głosu i zawiadomił, że gabinet podał się do dymisji. Giolitti dodał, że król zastrzegł sobie jeszcze decyzję w sprawie dymisji gabinetu i że gabinet pozostanie, aby utrzymać porządek publiczny i ukończyć sprawy bieżące. W końcu Giolitti prosił o przerwanie posiedzenia izby deputowanych do czasu zakończenia przesilenia. Posiedzenia izby odroczone do czasu załatwienia przesilenia gabinetowego.

— Jako następcę Giolittiego wymieniają Sonnino i Luzzatiego.

— Izba gmin deklarację Asquitha, że odrzucenie budżetu przez izbę lordów jest naruszeniem konstytucji, przyjęła 349 głosami przeciw 134.

TELEGRAMY.

Berlin, 3 grudnia. (P.) Otrzymało tu z Londynu wiadomość, że o godz. 2 ej po południu, po odczytaniu mowy tronowej, nastąpiło zamknięcie sesji parlamentu angielskiego. (Depesza spóźniona z powodu uszkodzenia przez burzę komunikacji telegraficznej Niemiec z Anglią).

Minsk litewski, 3 grudnia. (P.) Telegramy, zamieszczone w pismach, o pogromie dokonany w domu żyda Steikera, nie odpowiadają rzeczywistości, gdyż ani napaści, ani pogromu tam nie było. Do traktorni Steikera wstąpili powracający do domu właścianie. Między nimi wyniknęła bójka, do której wniósł się Steiker i jego żona. Jedno z nich otrzymało rany, które zakończyły się śmiercią, skutkiem nieudzielenia natychmiastowej pomocy lekarskiej.

Petersburg, 3 grudnia. (P.) Okręgowy sąd wojenny, rozpoznawszy sprawę trzech właścian, oskarżonych o zabójstwo w celu rabunku, we wsi Starej, stróża willi, krewnej właściciela willi i służby, skazał wszystkich trzech na karę śmierci.

Berlin, 3 grudnia. (P.) Na wybrzeżach Anglii uległy uszkodzeniu wskutek burzy wszystkie przewodniki telegraficzne, łączące Anglię z Niemcami. W głównym berlińskim biurze telegraficznym nagromadziło się mnóstwo depesz nie wysłanych.

St. Paul (stan Minnesota), 3 grudnia. Bezrobocie zwrotniczych na kolei Northwestern Pacific dotknęło cały handel i przemysł stanów północno-zachodnich. Liczba strajkujących dochodzi do 20,000. Wagony z towarami, ulegającymi łatwemu zepsuciu, zepchnięto na tory zapasowe. Kopalnie miedzi w Montanie narażone są na straty znaczne, transport bowiem rudy przerwano. Powołano ochotników z Chicago i miast innych dla zastąpienia zwrotniczych strajkujących.

New-York, 3 grudnia. (P.) Cała dzielnica handlowa m. Baltimore objęta jest pożarem. Na miejsce katastrofy wysłano strażę ogniową z Waszyngtonu, Filadelfii i New-Yorku.

Glarus (Szwajcaryja) 3 grudnia. (P.) Utworzono tu Tow. akcyjne z kapitałem 10 milio-

nów fr. dla budowy kolei w Turcyi. Celem Tow. jest budowa drugiego dystansu kolei bagdadzkiej. Zarząd sprawami Towarzystwa obejmuje Bank niemiecki.

Waszyngton, 3 grudnia. (P.) Departament marynarki wysłał do Nicaraguy krążownik i łódź kanonierską.

D Z I E N N E.

Petersburg, 3 grudnia (Wł.). Na wczorajszym posiedzeniu Dumy państwowej w mowie, wygłoszonej podczas obrad nad kwestyą nietykalności osobistej, poseł Markow w ordynarnych słowach wyraził się o poprzednich mówcach narodowości nierosyjskiej.

Przewodniczący, ks. Wołkonskij, nie przywołał mówcy do porządku.

Koło polskie i przedstawiciele opozycji opuścili wobec tego demonstracyjnie salę posiedzeń. Markow mówił dalej w tym samym tonie. Przewodniczący w końcu zaczął przywoływać go do porządku. Po sześciokrotnych uwagach ze strony przewodniczącego Markow pozbawiony został wreszcie głosu.

Prawica Dumy jest strasznie podniecona na skutek tego zajścia.

Petersburg, 3 grudnia (Wł.). Duma, większością głosów opozycji i prawicy, uchwaliła, aby projekt prawodawczy o nietykalności osobistej, opracowany przez komisję pod przewodnictwem Gołobowa, przekazać specjalnej komisji, która ma w terminie miesięcznym opracować nowy projekt.

Wiedeń, 3 grudnia. (Wł.) Prezydium Koła polskiego zaniechało dalszej akcji pośredniczącej między Unią słowiańską a stronnictwami niemieckimi, rekonstrukcja bowiem gabinetu bar. Biełnorta, którą Unia stawia jako warunek zaniechania obstrukcji, niema żadnych zgoła widoków powodzenia.

Wiedeń, 3 grudnia. (Wł.) Do dzienników donoszą z Belgradu, że utrzymuje się tam pogłoska, jakoby porozumienie serbsko-bułgarskie było faktem dokonany. Celem porozumienia jest podział sfery interesów obu państw w Macedonii.

Z ostatniej chwili.

Berlin, 4 grudnia (Wł.). Postawiona przez Koło Polskie kandydatka posła Napieralskiego na stanowisko jednego z 8 sekretarzy prezydium nie uzyskała większości parlamentarnej. Podczas wyborów wczorajszych kandydaturę polską obalili brakiem poparcia — konserwatyci.

W obozie polskim wynik głosowania był do pewnego stopnia niespodzianką i wywołał duże wrażenie.

Jest on bowiem wyrazem przyszłego stanowiska konserwatystów względem polaków, które zasadniczo nie uległo żadnej zmianie, po poparciu, jakie polacy okazali konserwatystom podczas reformy finansowej.

Berlin, 4 grudnia. (Wł.) Nauczycieli w Katowicach, którzy w wyborach do rady miejskiej głosowali na kandydatów polskich centrowych, przeniesiono za karę do gmin wiejskich.

Berlin, 4 grudnia. (Wł.) Wyjaśniło się, że konserwatyci nie chcą dopuścić polaków do biura parlamentarnego i pragną zachować pozory głosowania na hr. Mielżyńskiego na stanowisko jednego z sekretarzy parlamentu, przez co rozstrzelili głosy i spowodowali upadek kandydata polskiego.

Berlin, 4 grudnia. (Wł.) Wczorajszy wyrok, niewinniający w głośnym procesie Kilońskim, tułtejsza prasa wolnomyślna uważa, jako dowód uświadomionych stosunków pruskich w instytucjach rządowych. Główną przyczyną uniewinnienia wyroku było to, że nie chcieli karać jednostek za system ogólnego prowadzenia biur rządowych.

Londyn, 4 grudnia (Wł.) W Anglii szerzy się straszna burza, komunikacja pomiędzy Paryżem a Londynem przerwana.

New-York, 4 grudnia (Wł.) Wskutek przerwy telegraficznej spowodowanej burzami, nadchodzą bardzo skąpo wiadomości o strasznym pożarze, jaki wybuchł w tych dniach w Baltimore najbogatsze dzielnice spłonęły. Kilkaset osób straciło życie. Straty wynoszą około 500 milionów marek.

New York, 4 grudnia (Wł.) Szalejący orkan na morzu północnym spowodował olbrzymie straty. O 7 okrętach odpędzonych od brzegu belgijskiego nic niewiadomo.

Odpowiedzi Redakcyi.

Panu Z. S. W sprawie, o którą Szan. Panu chodzi, „Rozwój“ odzywał się już parokrotnie, ostatni raz w numerze z dnia 29 listopada. Słuszna zresztą jest pańska uwaga, że tak oszczędne i powolne wyjazdy wagonów tramwajowych nr. 10 i 4 mogą spowodować w natłoku dziatwy, śpieszącej do szkół, wypadek nawet bardzo ciężki.

Do wynajęcia w domu przy ulicy Piotrkowskiej № 215

kantor frontowy

na parterze 6 okien frontu, natychmiast;

kantor frontowy

na parterze 3 okna frontu, od 1 kwietnia 1910 r.

Wiadomość w Banku Handlowym w Warszawie, Oddział w Łodzi, Dzielna № 17, w godzinach biurowych.

2638-3

Piotrkowska № 192 (dawniej № 200)

LECZNICA ZĘBÓW

M. Riesnik-Epstein.

Piombowanie i wyjęcie zębów bez bólu. Specjalne laboratorium zębów sztucznych i złotych koron.

Reparacje i przeróbki sztucznych zębów napoczekaniu.

Ceny bardzo przystępne.

2596

MAGGI^{ego} bulion w kostkach po 4 kop.

Za zwyczajnem polaniem wrzącą wodą wydają kostki te natychmiast filiżankę smacznego bulionu do picia. Służą także do sporządzania rosolów z dodatkiem, jak to: kaszki, ryżu, makaronu, tapioki i t. p. i nadają się wyśmienicie do polepszenia zup, sosów i jarzyn.

Do nabycia w składach towarów kolonialnych, delikatesów i t. p.

2686

„TERRA“ panorama — Benedyktal. —
 nowa seria w 50 obrazach: Ruiny Colloseum. — Łuki tryumfalne —
 Łazienki Caracalli. — Bazylika św. Piotra. — Watykan. — Arcy-
 dzieła pendzla i rzeźby. — Forum Romanum. — Wodospad Tivoli.
 Wstęp 15 kop., młodzież 10 kop. Otwarte od 10 r. — 10 w. 2885

Młody człowiek

poszukuje mieszkania przy rodzinie z swoją pościelą. Oferty pod „F.“ składać w „Rozwoju“.
2684-1

V-te Łódzkie Towarzystwo Pożyczkowo-Oszczędnościowe

(Piotrkowska 37)

przyjmuje członków,
 udziela pożyczek,
 przyjmuje wkłady oszczędnościowe:
 na rachunek bieżący,
 na lokację terminową, posagi i t. p.
 płać od 4 do 6% rocznie.

Wszystkie operacje zwolnione od opłaty stempelowej.
 Biuro otwarte w dni powszednie od 10 do 2 i w niedzielą, czwartki i soboty od 5 do 7 wiecz.
2657-6

Mężulku kochany!
 Pójdź ze mną do
 Schmechla i Rosnera.

Bajecznie niskie ceny!

Damskie futrzane palta
 na futrze — od Rb. 22.—

Męskie futra
 z karakulowym kołnierzem —
 Repphana
 Rb. 85.—

Bardzo tanie
 eleganckie jedwabne
Bluzki i Halki
 w największym
 wyborze —
 od Rb. 5.—

Schmechel i Rosner

Łódź, Piotrkowska 100.

Największy dom konfekcyjny na miejscu.

2629

Lalki Lalki Lalki!!

w strojach wykwintnych

posiada w wielkim wyborze 2632-5

26. A. SPODENKIEWICZ 26.
 Ulica KONSTANTYŃSKA № 26.
 Uwaga! Ceny fabryczne

Zebranie Ogólne Tow. „WIEDZA“

odbędzie się w niedzielę, dnia 19 b. m., o godz. 5 po poł., w sali pracowników handlowych i przemysłowych (Piotrkowska № 120).

Porządek dzienny:

2675-21

1) Odczytanie protokołu poprzedniego ogólnego zebrania; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Wybory członków Zarządu i zastępców, oraz członków Komisji Rewizyjnej i ich zastępców; 4) Wnioski członków; 5) Zapisy nowych członków.

Uprasza się o jaknajwcześniejsze przybycie na zebranie.

№ 879.

Obwieszczenie.

DYREKCJA

Towarzystwa Kredytowego miasta Łodzi

W zastosowaniu się do § 22 Ustawy, podaje do powszechnej wiadomości, iż zażądane zostały pożyczki na nieruchomości:

1) pod № 320bb przy ulicy Konstantynowskiej, przez Roję Kohn, odnowiona z konwersją Rb. 10,000 i dodatkowa z przeszacowania Rb. 5,000;

2) pod № 510 przy ul. Zawadzkiej, przez Moszka-Szaję i Itę Mariem małż. Herszberg, dodatkowa na nowe budowlę Rb. 16,000;

3) pod № 28 przy ul. Podrzecznej, przez Chajma-Majera i Surę małż. Dąb i Szmulę-Hersza i Fradelę małżonków Lieberman, pie. wotna Rb. 10,000;

4) pod № 1408A przy ul. Wschodniej, przez Moszka-Efroima Majzlera, pierwotna Rb. 40,000.

Wszelkie zarzuty przeciwko udzieleniu zażądanych pożyczek stowarzyszeni zechcą przedstawić Dyrekcji w przeciągu dni 14 od daty wydrukowania niniejszego obwieszczenia.

Łódź, dnia 4 grudnia 1909 r.

2688-1

RYBY WĘDZONE.

Jan Styczyński dawniej **Zofia Schneider**

Piotrkowska № 121. Telefon 14-05

Na nadchodzące święta: Pierniki firm: Wróblewskiego, Aleksandrowicza, Złotego Uła, Warszawskie, Marschla, Mystkowskiego, Kaliskie oraz Toruńskie Wessego. Orzechy różnych gatunków, tylko wyborowe, po nader niskich cenach. Wielki wybór karmelków oraz wszelkich bakalii. Towary kolonialne i delikatesy a także drób i zwierzęta

Poleca długoletni współpracownik byłej firmy M. SPRĄCZKOWSKI

Jan Styczyński.

KAWIOR ASTRACHAŃSKI.

Lecznica chorób skórnych i wenerycznych

Gabinet Roentgenowski i Światło-leczniczy

D-rów L. Falka, Z. Golca, St. Jelnickiego
WOLCZAŃSKA № 36.

Ogólne i pojedyncze pokoje dla chorych od 2 do 5 rb.; ambulatoryum dla niezamożnych — płać za poradę 60 kop.

Leczenie promieniami Roentgena, lampą Finsona i Kromayera. Prądy o wysokim napięciu (Arsonwalizacja). Elektroliza, masaż wibracyjny i leczenie gorącym powietrzem. Kąpiele elektryczne i sinusoidalne. Badanie krwi na syfilis i badanie mamek z wydawaniem świadectw.

Godziny przyjęć od 8-9 r., od 11-1 1/2 pp. 1 od 7-8; w niedziele i święta od 8-10 rano i od 12 1/2 do 1 1/2, po południu. 2145r

Fabryka Braci POLAKIEWICZ

poleca papierosy z wyborowego tytoniu:

№ 7

10 szt. 7 kop.

№ 50

25 szt. 10 kop.
(w żółtej bibułce)

H

E
10 szt. 6 kop.
(w żółtej bibułce)

L

A

B O B

10 szt. 6 kop.

Sport

10 „ 4 „

(w białej bibułce)

Sport

10 „ 4 „

(w żółtej bibułce)

2643-6-2

Wyższa Szkoła Kroju i Szycia p. f. „Józefina“.

Kursy wyższe i niższe. Najnowszy system kroju angielskiego, francuskiego i berlińskiego. — Moja długoletnia praktyka daje mi możność wyuczania kroju i szycia sumiennie i gruntownie. Przy szkole duża pracownia sukien, gdzie uczennice nabierają wprawy i gustu. Szkoła odznaczona została na wystawie srebrnym medalem.

Po ukończeniu kursu uczennice otrzymują patenty cechowe lub prywatne.

Piotrkowska № 23.

1951r

KAZIMIERZ OSSOWSKI

Inżynier i obrońca patentowy.

Biura patentowe.

PETERSBURG—Woznieslensk. Prospekt 20.
BERLIN—Potsdamerstr. № 3.

123226-23

Smaczne i zdrowe **Pieczyno**

jest tylko w piekarni

R. TRENKERA, ul. Cegielniana № 67.

Chleb na sposób moskiewski wyrabiany przez specjalistów fachowych. Czystość i higiena wypieku gwarantowana.

Filie: Piotrkowska 116, Orla 8 i Przejazd 50.

1538-100-34

Wieczną Młodość i Piękność

zapewnia A. Girard'a, 22, rue de Coudé, Paris

Zatwierdzony przez RADĘ LEKARSKĄ m. Warszawy za № 6635

FLOREINE

krem piękności spreparowany na zasadzie Teorii Brown'a Sequard'a.

„Krem Floreine“ konserwuje i nadaje cerze: Białość, Świeżość, Gładkość i nieporównany wdzięk młodości.

„Krem Floreine“ ususza prędko i dokładnie: opalenie, zmarszczki, czerwoność, swędzenia i podrażnienia skóry, liszaje, odmrożenia, popękania, pieg, oparzenia i wszelkie przyszczy.

„Krem Floreine“ przynika z łatwością i całkowicie podskórnie, dodaje żywotności i elastyczności włóknom, co wywołuje odświeżenie i odmłodzenie skóry. Używanie codzienne „Kremu Floreine“ zapewnia zupełną higienę skóry. 1885-13

PUDER FLOREINE

„Puder Floreine“ chroni cerę od kurzu i innych atmosferycznych szkodliwych wpływów. „Puder Floreine“ jest lekki, niedostrzegalny, a pokrywając skórę, czyni ją przezroczystą.

Do nabycia u A. Rosenthala, Piotrkowska 5, u M. Lisieckiej, Piotrkowska 50, u M. Müllera 199 Piotrkowska 35 i w innych lepszych perfumeryach, składach aptecznych i aptekach.

Próby wysłać na żądanie darmo.

Wyłączny Przedstaw. na Królestwo i Cesarstwo **Józef Pruszycki**

Mydło Floreine Warszawa, Marszałkowska 120, tel. 62-54.

Mydło Floreine

ZARZĄD BAŁUCKIEGO TOWARZYSTWA WZAJEMNEGO KREDYTU

podaje do publicznej wiadomości, że biuro Towarzystwa znajduje się przy ul. Zgierskiej № 64 i otwarte jest w dni powszednie od g. 10 rano do 3 po poł., gdzie udziela wszelkich informacji w zakres czynności Towarzystwa wchodzących.

Przyjmuje do dyskonta i inkasa weksle i t. p.

Przyjmuje wkłady na procenty jak od członków Towarzystwa tak też i osób postronnych i liczy od takowych od dnia lokacji do dnia podniesienia, a mianowicie: na każde żądanie 4%, z 3-miesięcznym terminem 4 1/2%, z 6-miesięcznym 5% i od całorocznych 6%.

2305 18-0

Podziękowanie.

Niniejszem składamy serdeczne podziękowanie Łódzkiej Straży Ogniowej Ochotniczej, Straży Ogniowej Akcyjnego Towarzystwa Karola Scheiblera, Akc. Towarzystwa „Leonhardt, Woelker i Girbardt“, Miejskiej Straży Ogniowej, oraz Straży Ochotniczej osady Rzęgów — za energiczną pracę, podjętą przy gaszeniu pożaru naszych nieruchomości.

Landau & Weile.

Łódź, 2 grudnia 1909 r.

2677

40. Na Raty! 2621 40.

Ulica ZACHODNIA

Zawładnam Sz. Publiczność, że przyszykowałem na święta wielki wybór ubiorów męskich: **palta, spodnie, kamizelki, burki.** Najnowsze modele. Robota trwała

Daję na wypłaty tygodniowe!

Proszę Szanowną Publiczność o przekonanie się!

Tylko **Zachodnia №**

Z szacunkiem

40. M. S. Pruszycki. 40.

Najlepsza robota.

Proszę o przekonanie się!

!!Najlepszy węgiel krajowy!!

== dla fabryk i użytku domowego ==

szczególniej:

Rudolf kostkę I i kostkę II

najodpowiedniejszy do robienia zapasów zimowych

POLECAJĄ:

A. O. Teschich & Co.,

Łódź, ul. Widzewska № 62. 1569-d 49

Dla dzieci, matek, rekonwalescentów, osób nerwowych i starców. FOSMOZA zapewnia prawidłowy rozwój krwi, kości i mięśni. Niezbędny po karm dla dzieci w okresie ząbkowania i rośnięcia.

Liczne opinie Pp. Lekarzy i Ordynatorów szpitali dołącza się do każdego pudełka. Dostać można w aptekach i składach

aptecznych. Cena pudełka 1 rb. 2368-8 5

Dostawa do domów.

Znakomity środek odżywczy zalecany przez p.p. lekarzy 1660

KEFIR

B. Patzer, Łódź, Pasaż-Meyera 5 m. 5.

Dostawa do domów.

Dla Szanownych Pań!

Znana ze swej dobroci mąka z parowej piekarni pod firmą „W. Zbonkowski“ (dawniej przy ul. Widzewskiej 13) — sprzedaje się hurtowo i detalicznie w nowo utworzonym składzie. Mąka wyborowa po cenie hurtowej 40 f. 2 rb 40 k., 20 funt. 1 rb. 20 kop.

Z szacunkiem W. Zbonkowski Składowa 30, dom własny.

2611¹²

Najlepsze i najtrwalsze

MASZYNY „PFAFFA“

do szycia bielizny, fartuchów i gorsetów. Warsztaty reparacyjne na miejscu.

B. Pomorski i S-ka
Piotrkowska 22. 2376-46

ZDROWE CIAŁO! — ZDROWĄ CERĘ! zapewnia i gwarantuje

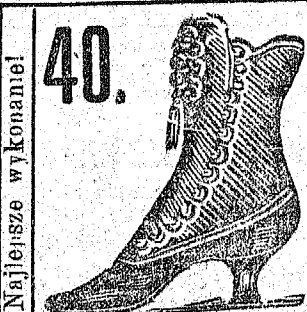

D-ra OBERWEYERA

usuwa wszelkie nieczystości skóry: Tysiące podziękowań! Prawdziwa z SIOSTRĄ MIŁOŚLIWĄ na każdym kawałku. Dostać w aptekach i składach aptecznych 1719-44

NAGRODĘ

otrzyma ten, kto przyprowadzi zaginionego psa (gordon ceter) maści czarnej, wabiącego się „Budrys“. Uprasza się o odprowadzenie do stróża Banku Handlowego, Dzielna 17. Nieprawy posiadacz będzie **odpowiadał sądownie**. 653-3-3

2617-3

NA RATY!
Największy Łódzki Wybór **OBUIA** męskiego, damskiego i dziecięcego **na wypłaty tygodniowe!** Każdy kupujący na raty lub za gotówkę dostaje na gwiazdkę za graniczną **GUTTALINĘ**. Proszę zapamiętać mój adres. Z szacunkiem **M. PRUSZYCKI**.

40. Zachodnia № 40.

Najlepsze wykonanie!

Proszę się przekonać!

ŁÓDŹ

1-sza Ogólna WIELKA WYSTAWA

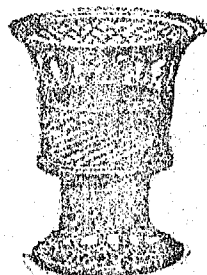
EDROBNU

urządzona w HELENOWIE od 4-go do 8-go grudnia 1909 roku przez Oddział Łódzki Rosyjskiego I wa Gospodarstwa W. ejskiego Hodowli Drobin. 26713 1

Dnia 4-go grudnia o godz. 1-ej po poł.

Otwarcie Wystawy Drobin w Helenowie.

Wystawę zwiedzać można od godz. 10 rano do godz. 10 wieczorem. Po południu **grywać** będzie kwartet koncertowy pod batutą dyrektora Adameczyka.

FABRYKA

BAMBUSOWO-KOSZYKARSKA

Walentego

Przybysza

w Łodzi, Widzewska 5, (róg Średniej).

Nagrodzona wieloma medalami.

Specjalność: Kosze do fabryk.

Wyrabiam:

Mebłe bambusowe pluszem kryte, Mebłe bambusowe matą kryte, Bambusowe etażerki, Bambusowe stoły do kwiatów, Bambusowe garnituryki dziecięce, Bambusowe parawany, Bambusowe ekrany, Kosze do podróży, Kosze do bielizny, Kosze do papieru, kosze walizowe, Kosze do żywych kwiatów, Kosze do robionych kwiatów, Mebłe ogrodowe, mebelki dla lalek, Koszyczki do butek, Kosze wszelkiego gatunku na obstalunek gotowe dla pp. piekarzów. Fabryka na Widzewskiej № 5 przyjmuje wszelkie obstalunki, z dokładnym wykonaniem, po możliwie najniższych cenach. 2320-6

Poszukujemy

we wszystkich miastach, miasteczkach i osadach fabrycznych w gub. piotrkowskiej i kaliskiej dzielnicy korespondentów-informatorów, którzy są w stanie udzielać nam **szybko dokładnych** informacji o stanie majątkowym i wypłacalności firm handlowych i przemysłowych, obywateli ziemskich, młynarzy etc. i komunikować nam (w nagłych wypadkach telegraficznie) o ważniejszych zmianach, jakie zajądą w stosunkach firm danej miejscowości.

Reflektujemy tylko na osoby, uzdolnione do wydawania obiektywnej opinii i przejęte poczuciem ciężkiej moralnej odpowiedzialności, ciężącej na każdym informatorze o stosunkach majątkowych.

Stały dobry zarobek. Dyskrecya zapewniona.

Oferty prosimy przysyłać wprost pod naszym adresem.

Towarzystwo Biur Wywiadowczych

„S. KLACZKIN” i S-ka

Oddział łódzki. 2616-3-2

DZIENNE i WIECZOROWE

Wykłady Języków Nowożytnych

przy kursach buchalteryjnych **J. Mantinbanda** w Łodzi (Dzielna 22)

już się rozpoczęły.

Zapisy w dalszym ciągu dla nowych grup codziennie od 10—1 zrana i od 7—9 wiecz. 264r

Na sezon jesienny i zimowy nadeszły **ostatnie nowości**, które polecam Sz. Publiczności **po bardzo tanich cenach**. — Wyprzedaż resztek o 50% niżej ceny kosztu.

G. Rimpel, Skwerowa 16,

2260-5 7

MIĘDZYNARODOWE TRANSPORTOWANIE MEBLI

M. LENTZ, Widzewska 77.

Przeprowadzki w mieście i do wszystkich miejscowości w świecie bez przeładowania.

Opakowanie i przechowywanie mebli.

Dostawa i odstawa towarów. Dostawa węgla i drzewa rozpałowego. Przewożenie kas ogniotrwałych.

16

Rubli kosztuje palto zimowe z trwałego i dobrego materiału, na wełnianej podszeewce. Garnitury męskie od Rb. 13. Spodnie od rb. 4.50. Uczniowskie garnitury i szynale, paletka i ubranka dziecięce — po nader niskich cenach

w znanym z wielkiego wyboru **Specyjalnym Magazynie Ubiorów męskich, uczniowskich i dziecięcych**

R. Eichbaum & G. Schulz
Piotrkowska № 97. 2593-6-6

Nagrodzone złotym medalem na wystawie Zdrojowej 1908 roku

EMULSYA TRANOWA SZWAJCARSKA

i z Lecytyną i z Fosforem

TRAN

pozbawiony przykrego smaku i zapachu z solami pod-fosforanu wapnia i sodu. Flakon 75 kop.

Najskuteczniejsza **Maść przeciw odmrożeniu**, tub. 30 kop.

Poleca **Apteka A. CHAREMZKY** w Łodzi, Średnia Nr. 10.

Dostać można w aptekach i składach aptecznych. 2332-10 0

Rutynowany buchalter

obznajmiony ze wszelkimi czynnościami biurowymi, obejmie za niewielkim wynagrodzeniem administrację domu, w różnych punktach miasta. Na żądanie poważne referencye. Oferty w adm. „Rozwoju“ pod lit. B. B. 2246d-0

Przed nadchodzącymi świętami
na podarki **GWIAZDKOWE!!!**

Ozdobne pudełka i kasetki z perfumami, kosmetykami, mydłami i t. p. w nadzwyczajnym wyborze.

Perfumy, mydła, kosmetyki i t. d. — angielskie, francuskie, niemieckie, czeskie i krajowe wszystkich fabryk. Wszelkie nowe pojawiające się w handlu specyfiki — poleca

Skład Apteczny St. Majewskiego dawn. P. Królikowskiego

PIOTRKOWSKA № 124, róg Nawrot.

2664-3

Mydło Nafciane

z marką fabryczną **Latarnia Morska**
przygotowane sposobem angielskim

NAJTANSZE i WYDAJNIEJSZE MYDŁO
do prania bielizny.

Przy użyciu trzymać się ściśle sposobu użycia.

HORDLICZKA i STAMIROWSKI w Łodzi.

Hurtowa sprzedaż: **Edmund Bogdański, Dzielna № 30, tel. 11-26.**

Do nabycia we wszystkich sklepach mydlarskich, składach aptecznych i sklepikach.

2E09-7-3

Potrzeba zdolnego i poważnego przedstawiciela na Łódź i okolice, do prowadzenia artykułu wprowadzonego i ogólnie używanego w branży technicznej. Adresować: Warszawa, poczta główna, skrytka № 496. 2651-3-2

Do pracowni
KONFEKCJI DAMSKIEJ
WŁ. JANISZEWSKIEJ
potrzebne są uzdolnione

**staniczarki i
spódniczarki.**

Ulica Przejazd № 16, I-sze piętro od frontu.

Warszawska Szkoła kroju i szycia APOLONII KOPYDŁOWSKIEJ

dplomowanej uczennicy paryskiej akademii kroju. Wydaje patenty z prawami zakładania pracowni i szkół. Nauka prędką i gruntowną, prowadzona ułatwionym systemem; uczennice nabierają gustu. Przy pracowni sukien kurs wieczorowy po cenach niższych. Zapis codziennie. Sprzedaż form papierowych, żurnali i manekinów.

Piotrkowska № 115.

2650-3

MASŁO

I Śmietankowe
II Świeże solone
III Kuchenne

na beczki, pudy i funty z dostawą do domów poleca

SKŁAD MASŁA

Piotrkowska № 117.

2655-6

Detaliczna sprzedaż

Przy fabrycznym składzie szewiów i kamgarnów otworzyliśmy **detaliczną** sprzedaż — po cenach fabrycznych

ADOLF KON i CHĄCINSKI, Piotrkowska 80. 2499 15

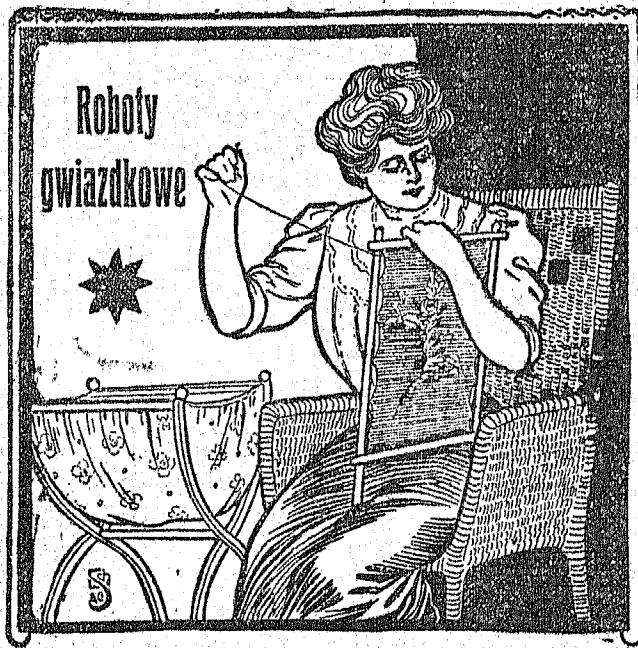
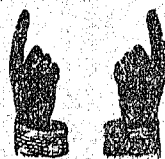

Duży wybór
najmniejszych
rozpoczętych
robót ręcznych.

Serwetki,
Laufrzy

od rb. 2.75.

Tylko nowości!

Najnowsze ry-
sowane robótki.

**Serwetki
na tacę
od .15 kop.**

Duży zapas kan-
wowych i płó-
ciennych mate-
ryałów, jedwa-
biu, bawełny,
wełny i t. p.

Tylko nowości!

Tylko Nowości!!

2532-6

Ważne dla Robotników!

Do sprzedania place w Rudzie, odpowiednie pod budowę domów robotniczych, jak i letnich mieszkań, mające 2,400 kw. łokci, leżące przy linii tramwajowej — 22 min jazdy od Łodzi. Sprzedaż na bardzo przystępnych warunkach — od 250 rb., a mieszkańce: 100 rb. wpłaty, a pozostała suma w ratach po 50 rb. rocznie. Wiadomość u J. Wolfa, ul. Mikołajowska № 95.

2647-12-1

Magazyn OBUWIA

Ant. PRUSKIEGO

poleca obuwie damskie, męskie i dziecięce, znane ze swej dobroci i trwałości; przy muje wszelkie obstalunki i reparacje. **Ceny niskie.**

Warsztat przy sklepie — Łódź,
PIOTRKOWSKA 118. 1504d36

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić Szanowną Klijentelę, iż magazyn mój, egzystujący od 1887 r., przeniosłam do domu **№ 132 przy ul. Piotrkowskiej** i zaopatrzyłam w wielki wybór:

bluzek, spódnic, szlafroków, kapeluszy i gorsetów oraz wykonywam obstalunki z własnych i powierzonych materiałów.

Z poważaniem **Józefa Kowalewska.**

1908-15-0